

blive enige om ikke at indgaae noget Egtteskab, naar han ikke kan faae Gaarden i Fæste, og at hun kan lade være at gifte sig og gifte sig, alt efter som det maatte combenere hende. Jeg troer altsaa, at dette er ganske tilbøieligt efter Sammenhængen, at Retten kun i det af mig nævnte Tilfælde kan tilkomme hende. Nu er det derimod ubdvidt til en almindelig Ret for alle Enker, der ville fratræde deres Fæste, naar de ere første Koner eller i 10 Aar have været gifte. Det er ikke bundet til, om de have nogen som helst skjellig Marsag, men det er overladt til deres eget Skjøn. Nu indrømmer jeg, at der ikke er stor Tilbøielighed hos Almueen til at fratræde deres Fæstesteder, og at dette i nogle Tilfælde vil modvirke Brugen af Retten; men den vil dog ganske vist blive anvendt i andre Tilfælde, hvor den ikke burde kunne anvendes. Det vil vist heller ikke kunne negtes, at en saa ubetinget Ret kan medføre sødelige Indskrænkninger i Cierens Indtægter, ja det vil endog saa kunne tænkes — og det er ikke noget tomt Tankeexperiment, men Noget, der meget let bliver til Virkelighed — at Cieren slet ingen aarlig Indtægt kan faae af sit Sted, idet der kan komme to saadanne pensionsberettigede Enker paa Stedet, og hvis Afgiften ikke er forhøjet, saa vil der, naar hver Enke skal have det Halve, ikke blive Noget tilbage til Cieren. Man kan forfølge denne Tanke indtil Forhold, der endnu stille Cieren ugunstigere. Men det skal jeg ikke holde mig til nu, det er ikke just heri, at jeg finder det meest Betænkkelige. Jeg troer, at det er nødvendigt at holde fast paa den Grundsaetning, naar man vil gaae ind paa en successiv Udvikling af Fæsteforholdet, ikke at foretage Forandringer i samme uden i Henhold til virkelige anerkjendte Mangler. Uden at man har anstillet en alvorlig Undersøgelse over, om der er virkelige Mangler tilstede, der enten ere komne til os fra gammel Tid, eller ere fremkomne ved den Udvikling, Nutidens Samfundsforhold have faaet, troer jeg ikke, man bør foretage Fæsteforholdet. Hvis man finder, at der er virkelige Mangler tilstede, saa kan man i Henhold dertil foretage Forandringer, forsaavidt de ellers maatte være billige og retfærdige, men hvis man opgiver dette Stede,

saa troer jeg, man har opgivet enhver fornuftig Regel for Reformeringen af dette Forhold. Jeg seer virkelig ikke rettere, end at naar man forlader dette Stede, træder enhver Forandring frem som en Vilkaarlighed. Nu er det min Mening, at der ikke er tilstræffelig Anledning til i Forholdets Bestaaenhed, som det nu er, at tillægge disse Enker ganske i Almindelighed, naar de uden skjellig Marsag vilde frastige sig Fæstet, en Ret til at erholde Aftægt eller Pension. Jeg skulde derfor ganske vist have forsogt paa at faae en Forandring heri, selv uden at have Udset til at gennemføre den, dersom ikke Cieren havde den Ubvej, at de kunde enten sælge eller bortforpakte; hvis de vare tvungne til at bortfæste i alle Tilfælde, vilde jeg finde det aldeles usvarligt at bringe denne Bestemmelse ind, og jeg vilde ogsaa finde det aldeles usvarligt, hvis, hvad nu ikke er Tilfældet, Bestemmelsen skulde anvendes paa de bestaaende Contracter. Jeg har fundet mig forpligtet til at udtale dette, da jeg efter min Anskuelse ikke vilde have kunnet forsvare ikke at have henledet Thingts alvorlige Opmærksomhed paa den Fare, der ligger i at forlade den Grundsaetning, som jeg har tilladt mig at udtale, men forresten erkjender jeg, at trods dette er der Saameget, der hos Andre kan tale for Denskeligheden af, at dette Lovforslag udkommer, at jeg forstaaer Stemningen for det her i Thinget, skjøndt jeg ikke kan stemme for det.

F. Nielsen: Jeg skal tillade mig ganske kort at bemærke, at den Bestemmelse i Loven, som bragte mig til, da Lovforslaget sidst forelaa, at stemme imod hele Loven, fordi jeg i den saae en Fare for en Tiendebeel af Fæstefamilierne, er nu bleven modificeret saaledes i det andet Thing, at denne Fare er bleven forringet, og jeg troer derfor nu at kunne stemme for Loven.

Ordføreren: Jeg vil dog ikke lade Saagen gaae til Afstemning uden med to Ord at udtale min Glæde over, at det Haab, som Udvælget nærede til dette Arbejde, men som i nogen Tid syntes fordunklet, dog tilsidst har seiret. Det vil fra alle sider anerkjendes, at